

Evropski pokret
Srbija

Maja BOBIĆ*

ŠTA ZAISTA PIŠE U IZVEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE O NAPRETKU SRBIJE?

Svake godine oktobar počinje ubeđivanjem Vlade Republike Srbije da je [ovogodišnji izveštaj](#) o napretku Srbije „najpozitivniji do sada“, „pozitivan“, „najpozitivniji u regionu“. Istina je da je možda jedino izveštaj iz 2013. godine imao pomalo pozitivan i euforičan ton u odnosu na inače administrativni, šturi i birokratski, briselski rečnik, i nije tajna da je to bilo zahvaljujući potpisivanju Briselskog sporazuma, kojim je otvoren put za početak istinskog rešavanja odnosa između Beograda i Prištine. Istina je da i to (ubeđivanje građana i sebe samih) nije najbolji način da se čita Izveštaj o napretku.

Svrha Izveštaja jeste da oceni sprovođenje reformi na putu ka članstvu u Evropskoj uniji i prateći je dokument uz [„Strategiju proširenja“](#), koja definiše opšte smernice za razvoj ove politike u aktuelnoj i narednoj godini. Strategija ukazuje na najvažnije probleme i izazove za zemlje koje, osim slične sudbine, dele i slične probleme u razvoju demokratije i ispunjavanju uslova za punopravno članstvo u EU. Pojedinačni izveštaji dodatno daju smernice i ukazuju na pitanja i oblasti u kojima se kaska ili ne napreduje, ili, daleko bilo, nazaduje, kao i na one svetle primere dobro osmišljenih i sprovedenih reformi.

I dok je ovogodišnji izveštaj vlada čitala kao najpozitivniji u regionu, u javnosti i u stručnim komentarima, ali i u čitanju Evropske komisije, istakla su se pitanja kao što je sloboda medija ili opšte uočeno „pogoršanje uslova za puno ostvarivanje slobode izražavanja, zabrinjavajuća tendencija samocenzure u medijima“ i usklađivanje spoljne politike sa deklaracijama i odlukama Saveta Evropske unije, koje je palo na 62% usklađenosti u odnosu na 89% prošle godine.

U Izveštaju se ponavljaju i mnoge zamerke iz prethodnih godina. Revizija Ustava, preterana upotreba hitnih procedura u radu Narodne skupštine, potreba veće političke podrške ostvarivanju

Evropski pokret
Srbija

osnovnih sloboda, uključujući prava LGBTI osoba i slobode izražavanja, potreba da se obezbedi veća i dosledna uključenost Narodne skupštine i civilnog društva u procesu pristupanja, kao i više javnih rasprava u realnim vremenskim okvirima kako bi se obezbedilo da zainteresovane strane daju kvalitativan doprinos.

Veće i doslednije učešće zainteresovanih strana se izričito pominje i u oblasti reforme pravosuđa i borbe protiv korupcije, gde je primećeno kašnjenje u sprovođenju akcionih planova. U pomenutim oblastima uočen je niz propusta zbog kojih će, na primer, biti teško da se dostigne smanjenje broja nerešenih predmeta do kraja 2018. godine za 80% (trenutno ih ima 2,8 miliona, od kojih je zabrinjavajućih 1,7 miliona starije od dve godine) i poboljša tanak rezultat u izricanju pravosnažnih presuda u slučajevima visoke korupcije.

Očekuje se bolja koordinacija sektorskih politika i posebno njihovih finansijskih implikacija, efikasnije sprovođenje i izvršenje zakona. Mnogo se očekuje od akcionog plana za reformu javne uprave kako bi se konačno krenulo ka profesionalnoj državnoj upravi, kako na centralnom tako i na lokalnom nivou.

Usporen je napredak u normalizaciji odnosa sa Prištinom. Pitanje održivog rešenja odnosa sa Prištinom je ovog puta dobilo pravu meru. Iako ono ima veliki značaj u evropskoj integraciji Srbije i u rešavanju realnih problema građana, može biti samo podjednako važno kao i unutrašnja transformacija ka demokratskom društvu, ili nepristrasno, nezavisno i efikasno pravosuđe, ili postupanje po preporukama Zaštitnika građana (koje je smanjeno u periodu izveštavanja). Evropska komisija smatra kritiku načina na koji EULEX vodi neke predmete protiv kosovskih Srba – kontraproduktivnom. Bez dileme, puna i sveobuhvatna saradnja sa EULEX-om je i uslov i potreba, ali teško da se kritike na njegov račun, koje su dolazile i iz nevladinih krugova, mogu zabraniti.

Izveštaj eksplicitno saopštava nešto što je i Evropski pokret u Srbiji već analizirao u [Istraživačkom forumu](#), da sporazum sa Rusijom o izgradnji Južnog toka nije kompatibilan sa evropskim zakonodavstvom (i našim obavezama koje proističu iz Ugovora o Energetskoj zajednici), i da ne treba počinjati radove na ovom projektu dok se Sporazum ne uskladi sa evropskim tekovinama.

U ovom osvrtu upadljivo nedostaju pohvale ili (skoro uvek delimičan ili ograničen) napredak koji postoji u svim delovima izveštaja. Visok stepen pripremljenosti i angažovanja u procesu skrininga, aktivno učestvovanje u regionalnim inicijativama i konstruktivan pristup Republike Srbije u bilateralnim odnosima sa susedima, samo su neki od pluseva.

Evropski pokret
Srbija

Nepominjanje je namerno i sasvim smišljeno, ne da bi se umanjio značaj dobrog rada koga tako retko ima da zaista treba da bude istaknut, već zato što takvo čitanje Izveštaja, iskustvo nam govori, obično završi samozadovoljnim izjavama i zaboravljanjem izveštaja već u novembru iste godine. U centru pažnje treba da budu i moraju biti neispunjeni uslovi, iz godine u godinu ponavljane kritike i preporuke koje ukazuju na neposredne ali i strateške zadatke koje su pred vladom i društvom, koje su potrebne pre svega građanima i privredi Srbije, a eto, i uslov su Evropske unije.

Zato, bavimo se minusima!

** Autorka je član Istraživačkog foruma i generalni sekretar Evropskog pokreta u Srbiji*

Mišljenja i stavovi izraženi u ovom eseju predstavljaju stavove autora i ne odražavaju neophodno i zvanične stavove Evropskog pokreta u Srbiji.